

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Quatenus prioritas temporis & naturæ distinguantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

alia actione etiam inadæquata efficiet vnam actionem adæquatam, & totalem; quæ cum sine consortio alterius cuiusvis esse possit; sanè actio illa ex parte prima esse poterit, siue ea per quam terminus à se ipso primo producat.

CAPVT II.

An mediata prioritas nature eiusdem respectu sui possibilis sit?

5. **I**dest: an idem se ipsum mediata causare possit; siue an duæ causæ mutuo sibi causæ esse possint? Pars negatiua, si de mutua prioritate, & causalitate in eodem genere sermo sit, omnibus sanctissima est, & suaderi potest: primò authoritate Patrum, præsertim Gregorij Thaumaturgi disp. de anima ibi: *nisi forte ita quis insanias, ut id quod non est, eius quod est, causam esse affirmet: aut rursum cuius illud ipsum quod est, ex alio suspenderit, ut absque illo esse nequeat, eius ipsius, ex quo pendet, causam esse velit*: quæ verba mutua prioritatem saltem in eodem genere apertissime demonstrant. Secundo: quia si mutua illa causalitas, & prioritas non repugnaret; idemque in eodem genere sui ipsius causa mediata esset: sanè aliquid sui ipsius vera, & propria causa esset: siue, quod perinde est, immediata sui causa esse posset, ut intuitu perspicuum erit. Consequens autem absurdum esse cap. præcedenti ostensum est. Tertio: quia mutua prioritas in quo, siue temporis repugnat: ergo etiam mutua prioritas à quo, siue nature saltem in eodem genere repugnat.

6. Verum Thomistæ de mutua causalitate in diuerso genere diuerso modo philosophantur, eamque non repugnare arbitrantur: quos tamen impugnare arduum, & difficile non est. Primò à paritate rationis: siquidem mutua causalitas, siue prioritas in eodem genere iuxta ipsos repugnat: ergo etiam in diuerso genere: quæ enim vtrunque disparitatis ratio assignari potest? Secundo: quia mutua prioritas temporis, siue in quo omnino repugnat, siue inter res eiusdem generis, siue inter res diuersi generis intercedat: quò enim pacto tenebræ crastinæ luce hodierna posteriores tempore, eadem priores esse possunt, quantumvis lux, & tenebræ diuersi ordinis sint: igitur mutua prioritas, à quo, siue nature omnino repugnabit, siue in eodem, siue in diuerso genere sit. Tertio: quia in sententia Thomistica, cur stando rationi Spiritus Sanctus in diuerso genere principij Patre, & Filio mutuo prior esse non posset? Demum: quia iuxta aduersarios pro priori nature, quo accidentia in genere causæ dispositiue formam ignis antevertunt, ad eamque disponunt, intelliguntur existentia dependenter ab omnibus suis causis: at non dependenter à forma ignis nondum existentis: igitur forma ignis causa efficiens esse nequit accidentium eorum, à quibus dispositiue causatur.

7. Opponunt Thomistæ, introductionem vnius forme, & expulsionem alterius mutuo priores, & posteriores esse. Secundo, dispositiones ad formam ignis eam præcedere in genere causæ materialis, seu dispositiue, eamque subsequi in genere causæ efficientis. Tertio actionem creatiuam esse priorem in genere causæ efficientis suo termino, eoque in genere causæ materialis posteriorem esse, in eoque suscipi. Quarto, contritionem, qua quis ad gratiam disponitur, ab eo procedere effici-

R. P. Lyncei Philosophia Tom. II.

cienter; ea que priorem, & posteriorem esse. Quintò demum, actum charitatis in instanti, quo urget præceptum diligendi Deum, esse causam, ut in eo instanti gratia conferretur: utpote quæ amitteretur, si in eo instanti charitatis actus à Deo præceptus non eliceretur: at eundem actum à gratia produci, eaque posteriorem esse. Verum hæc argumenta non urgent. Ad tria prima decursu Philosophiæ constabit. Ad duo postrema argumenta Theologica respondeo, actum contritionis, & actum charitatis præceptum ab auxilio extrinseco non à gratia, aut charitatis habitu effici. Sed de his latius alibi.

8. Recentiores nostri aliter mutuam prioritatem defendunt, censentque duobus ignibus à Deo productis fieri posse, ut pro posteriori signo nature ignis A. per secundam actionem ignem B. producat, & conuerso: cum enim alteruter ignis à Deo adæquatè, & sufficienter producat: quid vetat, pro posteriori vnum produci ab alio per secundam actionem; siquidem ab alio pro priori nature à Deo productus independet: aut quid vetat, pari ratione alium à priori per secundam actionem produci? Contra tamen: quia implicat, aliquid causare aliud per secundam actionem: siquidem secunda illa actio rem existentem supponit, & ob id secunda appellatur: igitur ad hoc, ut existat, determinare nequit: ac proinde nec existentiam rei causare. Consequentia perspicua est: quia si secunda illa actio rem existentem essentialiter supponeret, ad eius existentiam determinare, eamve causare non posset, ut aduersarij fatentur, & merito: alias cur creatura aliqua ad existentiam Dei determinare non posset, quamvis Deum existentem essentialiter supponat: igitur actio in euentu, quo rem existentem hæc, & nunc supponit, ad eius existentiam hic, & nunc non determinabit. Deinde: mutua prioritas temporis etiam assignatis eidem rei duabus durationibus adæquatis omnino repugnat, ut intuitu perspicuum erit: igitur etiam mutua prioritas nature ne munere plurium actionum adæquatarum, primæ videlicet, & secundæ possibilis erit.

CAPVT III.

Quatenus prioritas temporis, & natura distinguatur.

9. **P**rima sententia est, eas distingui, velut superius, & inferius; aut speciem, & genus: ad modum, quo homo, & animal distinguuntur, & non velut duas species, aut duas rationes æquè immediatas eidem rationi communi: ad modum, quo species hominis, & species Leonis distinguuntur: quemadmodum enim omnis homo est animal, & non è contrario: ita iuxta hanc sententiam omnis prioritas temporis duarum rerum est prioritas nature inter durationes earundem, & ea, qua duratio vnius rei durationem alterius nature antecedit: è conuerso verò omnis prioritas nature prioritas temporis non est, ut in causa, & effectu mutuo coruicis cernere est: vnde vtraque prioritas tanquam superius, & inferius more hominis, & animalis comparantur. Hanc sententiam Recentiores ingenio nobiles tuentur. Quorum vnicum fundamentum est: quia, quod res aliqua sit prior intentionaliter, siue in cognoscendo alia, est prioritas nature vnius cognitionis ad

P 2 aliam

aliam: ideo enim in demonstratione à priori causa est prior intentionaliter, siue in cognoscendo, quàm effectus: quia cognitio causæ est prior naturæ cognitione effectus, eamque infert, atque concludit: igitur similiter, quod aliqua res sit prior tempore, seu duratione, quàm alia: est sola prioritas naturæ vnius durationis ad aliam: igitur omnis prioritas temporis est prioritas quædam naturæ, licet non è conuerso: ac per consequens velut species, & genus comparantur.

10.

Secundò: eadem sententia ex Durando in 2. q. 2. suaderi potest: quoties vna duratio est prior naturæ, quàm alia duratio; res, quæ durant, ita institutæ sunt, vt vna sit prior tempore, quàm alia: igitur omnis prioritas temporis est prioritas naturæ durationum, quàmuis non è conuerso: ac proinde tanquam superius, & inferius comparantur. Antecedens suadetur: quoties vna duratio est prior naturæ, quàm alia inter res etiam, quæ durant, vna est prior duratione, quàm alia: sicut si vna duratio sit maior alia, & illam excedat, inter res, quæ durant; opus est, vt altera alteram duratione excedat; vnaque plusquam alia duret: at rem aliquam esse priorem duratione, quàm aliam, est esse illam priorem tempore: haud secus ac rem aliquam excedere aliam duratione, est excedere illam tempore, & plus temporis conficere: ergo &c. Tertiò: expendo pro eadem sententia Clementem Alexandrinum 8. Stromat. pag. penult. ibi: *quia non potest idem simul, & tempore esse prius quoad materiam, quatenus est causa, & tempore esse posterius, quatenus est opus causa*: quasi diceret, catenus aliquid esse prius, aut posterius tempore, quatenus est causa, vel effectus, siue prius, aut posterius naturæ.

11.

Cæterum: secunda, & contraria sententia, nimirum prioritatem temporis duarum rerum non esse prioritatem naturæ durationum, quibus eiusmodi res pollent, & ambas prioritates velut rationem superiorem, & inferiorem neutiquam comparari, facile suaderi potest: quia ordo, siue prioritas naturæ est ordo causæ, & effectus: at duratio prior tempore ex natura rei nequit esse causa eius durationis, quæ sequutura est, cum ambæ in eodem instanti non coëxistant, nec diuinitus possint: igitur altera prior naturæ, quàm altera, esse nequit: ac per consequens in eiusmodi prioritate naturæ prioritas temporis sita esse nequit. Secundò, quia probabilius est, creaturam permanentem ab æterno produci, & Deo coæuam existere posse: at duratio Dei ab eius omnipotentia realiter indistincta durationem eius creaturæ causaret, eaque prior naturæ esset, quin tamen Deus prior tempore eiusmodi creatura esset: igitur prioritas naturæ durationum non est prioritas temporis rerum, quæ durant.

12.

Tertiò: quotiescunque causa aliqua effectum suum producit, duratio causæ in hoc instanti est prior naturæ duratione effectus in eodem instanti: at non quotiescunque causa effectum producit, eo prior tempore est: igitur prioritas illa naturæ prioritas temporis non est. Maior perspicua est: quia duratio causæ in hoc instanti eam ad operandum in hoc instanti complet ex natura rei: igitur est prior naturæ effectui, & eius duratione. Tandem à paritate rationis: quia prioritas quoad locum non est species prioritatis naturæ, nec rem aliquam loco priorem alia esse in eo situm est, quod vbicatio vnius vbicationem alterius naturæ

anteuertat: ergo similiter &c. Antecedens suadetur: tum quia vnum elementum est prius loco, quàm aliud elementum sibi contrarium: at vbicatio vnius vbicatione alterius prior naturæ non est: quemadmodum enim vnum elementum aliud sibi contrarium non causat, sed destruit: ita similiter vbicatio vnius vbicationem alterius causare, aut conseruare non poterit, sicut ad prioritatem naturæ oportet.

Ad primam rationem contrariam respondeo: cognitio vnius obiecti cognitione alterius obiecti prior naturæ, eiusque causa esse potest: vnde prioritas in cognoscendo in eiusmodi prioritate naturæ cognitionum consistere poterit: at fieri nequit, vt duratio anterior sit causa durationis posterioris, eamque natura anteuertat: atque adeo prioritas temporis in eiusmodi prioritate naturæ sita esse nequit. Ad secundam rationem respondeo, falsò in ea supponi prioritatem temporis consistere in prioritate durationis quomodolibet intellecta: siquid rem aliquam esse priorem duratione respectu alterius, æquiuocè, & bifarià sumi potest. Primò, vt sit idem, ac durationem vnius rei esse priorem naturæ duratione alterius, & ita cum prioritate temporis non coincidit. Secundo, vt sit idem, ac durationem vnius rei esse priorem tempore duratione alterius: & ita non differt à prioritate temporis, qua vna res durans aliam antevertit. Ad tertiam rationem respondeo, D. Clementem solum voluisse causam vt plurimum anteedere etiam tempore effectum: quod verissimum est, verum nobis officere nequit.

TRACTATUS V.

De propinquitate causæ in communi.

CAPVT PRIMVM.

An, aut quatenus causa in distans operari possit?

PRIMA sententia est, causam à passo omnino distantem in eo aliquid immediate operari posse, esto nihil in medio operetur: ita cum Scoto Scotistæ omnes, necnon Auicenna, Okamus, Gabriel, & alij Nominales apud Patrem Suarez disp. 18. Metaphys. sect. 8. n. 2. Secunda sententia est, causam à passo omnino distantem nihil in eo immediate operari posse, quantumuis aliquid in medio prius operetur: ita cum S. Thoma 1. p. q. 8. art. 1. & 3. Caiet. Capreol. Ferrara, & plerique Thomistæ, quibus extra scholam Thomisticam Durandus, Molina, Conimbricenses, aliique plures adherent. Tertia sententia & inter duas priores media, est, causam efficientem creatam immediate quidem operari posse in passum à se omnino distans, si tamen prius natura aliquid in medio operetur: secus vero si nihil in eo operetur. Hæc sententia à P. Suarez disp. 16. Metaphys. sect. 8. defenditur, & à P. Hurtado disp. 9. Physicor. sect. 6. & P. Arriaga d. 7. Physic. sect. 6. & inter Philosophos, ac Theologos nostræ Societatis hac tempestate non solum communis, verum etiam vnanimi, & pleno fermè